

Skolanalys

Bättre kvalitet på skolundervisningen

med Skolanalys

Tack vare Skolanalys har skolorna i Helsingborgs stad fått nya insikter och en bättre förståelse för hur de kan anpassa verksamheten till elevernas behov. Med hjälp av Skolanalys har data samlats in och analyserats vilket gjort att skolorna har kunnat identifiera nya åtgärder och utmaningar. Samtidigt har systematiken i dataanalysen ökat transparensen i kvalitetsarbetet och möjligheten till en mer likvärdig skola.

Vad säger forskningen

om dataanalys i skolan?

Studier har visat att genom att använda och sammanföra olika typer av data får man en bättre förståelse av de förutsättningar och processer som är kopplade till elevernas lärande¹.

I datainformerad skolutveckling undersöks därför inte enbart studieresultat utan även demografiska och familjerelaterade faktorer, närvaro, motivation och attityder samt skol- och lärarfaktorer. På så sätt kan man bättre använda olika typer av data för att identifiera utmaningar, bestämma åtgärder och följa upp insatser, vilket har visat sig ha positiva effekter på elevernas lärande och prestationer².

Enligt Skolverket ökar skillnaderna i elevers kunskapsutveckling och resultat. Deras socioekonomiska bakgrund visar sig ha större betydelse för deras kunskapsresultat.

Många elever fortsätter halka efter och varje år lämnar var sjunde elev grundskolan utan behörighet till gymnasieskolan³.

Något som visat sig vara en möjlig lösning är att använda artificiell intelligens i skolan, enligt Skolverket. Men de menar att det krävs mer förståelse från lärarna. Inte nog med att AI kan användas för att utveckla undervisningen och elevers lärande, så kan det även hjälpa lärare att förstå de möjligheter och utmaningar som kan realiseras inom en nära framtid. Det kan användas för att följa elevernas framsteg, förstå deras styrkor och svårigheter samt ge snabb återkoppling i form av förklaringar och lämpliga uppgifter.

När eleverna använder dessa system skapas stora mängder data som kan användas för att analysera elevernas lärande och kan erbjuda både undervisningsstrategier och återkoppling⁴.

1 Mandinac & Schildkamp, 2021.

2 McNaughton, Lai, and Hsajo 2012; Poortman and Schildkamp 2016; Van Geel et al. 2016.

3 Skolverket, 2023. Skolverkets lägesbedömning: Den svenska skolan ger inte alla elever samma möjligheter.

4 Skolverket, 2020. Artificiell intelligens i skolan kräver ökad insikt hos lärarna.

höjer kvalitén på undervisningen

Nationellt sett syns ett mönster som tyder på en allt mer ojämlik skola, samtidigt som det råder stor brist på behöriga lärare.

Elever är alla olika och har olika bakgrund, förutsättningar och behov för sitt lärande. Studier visar till exempel att barn från socioekonomiskt utsatta områden presterar sämre i skolan och att många skolor är segregerade.

Att få fler elever att nå kunskapsmålen i skolan är en av Helsingborgs stads prioriterade utmaningar – och de använder bland annat Skolanalys för att klara det. Ny kunskap om behovsanpassad undervisning och digital teknik skapar möjligheter.

Med skolanalys kan...

- Barn och elever uppnå sin maximala potential
- Måluppfyllelsen i skolan kan öka
- Behörigheten kan öka vilket kan öka ansökan till gymnasiet
- En skola skapas som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet

Ett holistiskt sätt att tänka

om lärande och undervisning

I skolan finns en lång tradition att använda betyg som indikator för hur väl elever lyckas samt hur väl skolor lyckas bedriva en kvalitativ verksamhet.

Men att använda betyg som enda indikator är problematiskt, eftersom betyg inte ges i alla årskurser och flera rapporter visar bristande likvärdighet i betygsättningen.

Därför kan Skolanalys med fördel användas. Dataanalysen erbjuder ett holistiskt sätt att tänka om lärande och undervisning med möjligheten att ställa fler frågor och få nya insikter.

I skolverksamheten kan dataanalys bidra till att undersöka följande frågor:

Hur ser sambanden mellan skolfaktorer, elevprestationer och utvärderingar ut?

(till exempel personalomsättning, sjukfrånvaro och lärartäthet)

Hur ser sambanden mellan elevernas socioekonomiska bakgrund och skolfaktorer ut?

Hur kan skolfaktorerna anpassas för att kompensera för socioekonomisk bakgrund?

Vilka samband finns mellan närvaro, utvärderingar, lärarnas behörighet och resultat på kommun och enhetsnivå?

Hur kan kvaliteten i verksamheten förbättras?

Hur kan genomförda förbättringsinsatser följas upp?

Beslut baserat på data

istället för magkänsla eller preferenser

Skolanalys har enligt Helsingborgs stad själva ökat transparensen i deras skolverksamhet genom att tillhandahålla objektiva data som de använder för att kommunicera resultat och fatta beslut. Det har bidragit till en mer effektiv och transparent beslutsprocess där besluten baseras på objektiva data i stället för på magkänsla eller preferenser.

De har använt dataanalys för att identifiera trender och mönster på en övergripande nivå, vilket gett dem en effektivare resursanvändning. De har fått en bättre förståelse för frånvaros effekter på måluppfyllelse och sambanden mellan lärartäthet, lärarbehörighet och resultat. De har även upptäckt hur personalomsättning och sjukfrånvaro samvarierar med elevernas bakgrund.

Helsingborgs stad upplever även att de kunnat utvärdera undervisningens effekter på ett mer dynamiskt sätt, till skillnad från att enbart använda betyg som indikator.

Förskolorna har även kunnat identifiera framsteg och förbättringsområden på ett mer träffsäkert sätt. Då får de också möjlighet att ställa andra typer av frågor och utveckla nya strategier för hur de kan arbeta med uppdraget att bedriva en förskola som är lika för alla. Förskolorna har även fått en bättre möjlighet att kommunicera resultaten och visa på sin effektivitet till olika intressenter, såsom kommunala stödfunktioner, politiska beslutsfattare och samhället i stort.

Under tre år utvecklades Skolanalys

Helsingborgs stad ville testa möjligheterna med att analysera skoldata med hjälp av AI. Från början använde de bara enkla redskap men de visade sig snabbt vara otillräckliga. Därför kom Skolanalys in i bilden. Då kunde data samlas in och analyseras från förskola och grundskola i separata moduler. Kraven på kvalitet och utveckling i förskolan är högt ställda. Målet är att varje barn ska få bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Trots det är frågan om utvärdering av förskolebarns lärande och kunnande kontroversiell. Grundskolan har till skillnad från förskolan mängder av data att utgå ifrån och möjligheten att gå bakåt i tid flera år. Utmaningen har därför varit att förstå vilka faktorer som kan förklara framgångsrika skolprestationer, vilka återfinns på individnivå, familjenivå och skolnivå.

Skolledare:

“Skolanalys

Utmanar vårt sätt att tänka och agera”

Resultaten från Skolanalys i Helsingborgs stads skolor bekräftar en del myter som finns i skolan, men utmanar andra myter.

Skolanalys kan exempelvis visa hur frånvaro påverkar skolresultaten på en djupare nivå än de tidigare sambandsanalyser som gjorts. Visserligen har det visat att frånvaro överlag har en negativ inverkan på skolresultaten, men Skolanalys har kunnat visa att detta inte stämmer för alla elevgrupper och ämnen. Ett annat exempel gäller lärarbehörighetens påverkan på skolresultaten.

Skolanalys har kunnat visa att lärarnas upplevelser av skolans styrning och ledning samt samarbetet med kollegor visar sig ha ett starkare prediktionsvärde för skolresultaten än vad lärarbehörigheten har.

Samtidigt visar Skolanalys resultat även att elevernas socioekonomiska bakgrund är den faktor som mest påverkar elevernas prestationer. Den andel elever som blir godkända att söka till gymnasiet minskar mest när andelen elever med utländsk bakgrund ökar, medan den genomsnittliga betygspoängen ökar mest när andelen föräldrar med akademisk utbildning ökar.

Tack vare dessa resultat från Skolanalys har Helsingborgs stad ändrat sitt tankesätt kring närvarofrämjande åtgärder och hur de kan anpassas till olika elevgrupper och till förutsättningarna på olika skolor.

Helsingborgs stad tycker även att Skolanalys hjälpt dem få en annan förståelse för hur de ska arbeta kompensatoriskt med elevernas socioekonomiska bakgrunder.

Helsingborgs stad har beslutat att **alla förskolor och skolor ska använda Skolanalys.**

① Utvecklingen av en gymnasie modul i Skolanalys är igång. Då kommer vi att täcka barn och elevers hela skolgång. Därmed skapas nya möjligheter att förstå hur man kan skapa förutsättningar för livslångt lärande för alla barn och elever.

Skolanalys

✉ kontakt@skolanalys.se

🌐 skolanalys.se

